

ਕਾਨੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਕੁਚਿਲ ਕਠੋਰ ਕਪਟ ਕਾਮੀ ॥ ਜਿਉ ਜਾਨਹਿ ਤਿਉ ਤਾਰਿ ਸੁਆਮੀ ॥ ੧॥
 ਰਹਾਉ ॥ ਤੂੰ ਸਮਰਥੁ ਸਰਨਿ ਜੋਗੁ ਤੂੰ ਰਾਖਹਿ ਅਪਨੀ ਕਲ ਧਾਰਿ ॥ ੧॥ ਜਾਪ ਤਾਪ ਨੇਮ ਸੁਚਿ
 ਸੰਜਮ ਨਾਹੀ ਇਨ ਬਿਧੇ ਛੁਟਕਾਰ ॥ ਗਰਤ ਘੋਰ ਅੰਧ ਤੇ ਕਾਢਹੁ ਪ੍ਰ ਭ ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਰਿ
 ॥੨॥੮॥੧੯॥ {ਪੰਨਾ 1301}

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕੁਚਿਲ—ਗੰਦੇ ਆਚਰਨ ਵਾਲੇ। ਕਠੋਰ—ਨਿਰਦਈ। ਕਪਟ—ਠੱਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ਕਾਮੀ—
 ਵਿਸ਼ਈ। ਜਿਉ ਜਾਨਹਿ—ਜਿਸ ਭੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤੂੰ (ਪਾਰ ਲੰਘਾਣਾ ਠੀਕ) ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਤਿਉ—ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ।
 ਸੁਆਮੀ—ਹੇ ਸੁਆਮੀ!॥੧॥ ਰਹਾਉ।

ਸਮਰਥੁ—ਸਾਰੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ। ਸਰਨਿ ਜੋਗੁ—ਸਰਨ-ਪਏ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਜੋਗਾ। ਕਲ—
 ਸੱਤਿਆ, ਤਾਕਤ। ਧਾਰਿ—ਧਾਰ ਕੇ, ਵਰਤ ਕੇ।॥

ਜਾਪ—ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰਨ ਦੇ ਮੰਤ੍ਰ। ਤਾਪ—ਧੂਣੀਆਂ ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਦੇਣੇ। ਸੁਚਿ—
 ਸਰੀਰਕ ਪਵਿੱਤਰਤਾ। ਸੰਜਮ—ਇੰਦ੍ਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਬਚਾਣ ਦੇ ਜਤਨ। ਇਨ ਬਿਧੇ—ਇਹਨਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ
 ਨਾਲ। ਛੁਟਕਾਰ—(ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ) ਖਲਾਸੀ। ਗਰਤ—(ÀwqL) ਟੋਆ। ਘੋਰ ਅੰਧ—ਘੁੱਪ ਹਨੇਰਾ (ਜਿੱਥੇ
 ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੂਝ ਦਾ ਰਤਾ ਭੀ ਚਾਨਣ ਨਾਹ ਮਿਲੇ)। ਤੇ—ਤੋਂ, ਵਿਚੋਂ। ਪ੍ਰਭ—ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਨਦਰਿ
 ਨਿਹਾਰਿ—ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਵੇਖ ਕੇ। ਨਿਹਾਰਿ—ਵੇਖ ਕੇ।॥੨॥

ਅਰਥ:- ਹੇ ਸੁਆਮੀ! ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਗੰਦੇ ਆਚਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਨਿਰਦਈ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਠੱਗੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਂ,
 ਵਿਸ਼ਈ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਭੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤੂੰ (ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਲੰਘਾਣਾ ਠੀਕ) ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਇਹਨਾਂ
 ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ) ਪਾਰ ਲੰਘਾ।॥੧॥ ਰਹਾਉ।

ਹੇ ਸੁਆਮੀ! ਤੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਤੂੰ ਸਰਨ-ਪਏ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ-ਜੋਗ ਹੈ, ਤੂੰ (ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ)
 ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਵਰਤ ਕੇ ਬਚਾਂਦਾ (ਆ ਰਿਹਾ) ਹੈ।॥

ਹੇ ਨਾਨਕ! (ਆਖ—) ਜਪ, ਤਪ, ਵਰਤ-ਨੇਮ; ਸਰੀਰਕ ਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾ, ਸੰਜਮ—ਇਹਨਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ
 (ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜੀਵਾਂ ਦੀ) ਖਲਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਤੂੰ (ਆਪ ਹੀ) ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਤੱਕ ਕੇ
 (ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ) ਘੁੱਪ ਹਨੇਰੇ ਟੋਏ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ।॥੨॥੧॥